

MÀSTER ESTUDIS DE DONES, GÈNERE I CIUTADANIA
PLA DOCENT PRESENCIAL

MATÈRIA 5: PODER, IDENTITATS I DESIGUALTATS

ASSIGNATURA: ESTUDIS LESBIANS, GAYS I QUEER

CODI: 569004

SEMESTRE: 1

CRÈDITS: 5 crèdits ECTS

1. Competències

L'assignatura està dissenyada amb l'objectiu que els/les estudiants matriculats/des, amb independència de la seva carrera de procedència o de les seves perspectives professionals i d'investigació, puguin adquirir: (1) una perspectiva històrica bàsica, però alhora sòlida, que permeti una millor comprensió dels discursos i les representacions socio-culturals al voltant de les relacions (homo)eròtiques; (2) els instruments necessaris per comprendre la trajectòria dels moviments reivindicatius i les vies d'estudi associats a la diversitat sexual; i (3) un coneixement de les reflexions crítiques més influents desenvolupades en aquest àmbit al llarg de les darreres quatre dècades.

2. Objectius

2.1. Coneixements

Al llarg de les tres últimes dècades, un nombre creixent d'individus i grups han anat vindicant un espai de lluita, reflexió, debat i investigació entorn de les sexualitats marginades i/o condemnades pels discursos dominants més tradicionals i conservadors (per exemple, religiosos, mèdics o legals). Gràcies a aquests múltiples esforços, l'estudi de l'«homosexualitat» ha començat a conquistar un territori propi i interdisciplinari en l'àmbit acadèmic. Així i tot, malgrat la seva breu trajectòria, no hi ha dubte que les propostes sorgides en el que denominem «estudis gais i lesbians» o «teoria *queer*» resulten tan

plurals com, de vegades, contraposades.

Per aquest motiu, els continguts d'aquesta assignatura introductòria han estat desenvolupats en dos grans blocs: els dos temes del bloc inicial corresponen a d'altres tantes qüestions fonamentals («La condemna» i «L'estudi de l'“homosexualitat”», juntament amb «La identitat “homosexual”, *essència* o *construcció?*»), mentre que els tres següents pretenen enriquir el pensament crític per mitjà de «cruïlles» («Els estudis gais i lesbians enfront dels estudis de la dona i els estudis de gènere», «Els estudis gais i lesbians enfront dels estudis *queer*» i «Els estudis gais, lesbians i *queer* a Espanya»).

Cada tema ofereix diverses lectures crítiques que pretenen reflectir diferents direccions que s'han anat suscitant sobre la qüestió que l'encapçala. Es complementen amb bibliografia, suggeriments de llocs en la xarxa i de pel·lícules, a manera d'invitació per a la reflexió (sobre el passat, el present i el futur). Aquest curs serà apte, sobretot, per a persones que vulguin valorar i aprofundir en la crítica realitzada, sobretot, per gais, lesbianes i *queers*, especialment al voltant del que se sol denominar «homosexualitat».

2.2 Habilitats, destreses

- Capacitat de comunicació escrita en llengua catalana i/o en llengua castellana
- Capacitat de lectura en llengua anglesa
- Capacitat d'anàlisi i síntesi
- Coneixement i habilitat per utilitzar les diferents fonts d'informació i de documentació
- Capacitat d'organització i planificació del treball i de la recerca
- Capacitat de gestió i de recerca de la informació
- Capacitat per resoldre problemes de forma efectiva
- Capacitat d'aplicar els coneixements a la pràctica

2.3 Actituds, valors i normes

- Curiositat pel saber i pel coneixement del patrimoni humà
- Capacitat de treball individual
- Reconeixement i respecte a la diversitat i la interculturalitat
- Raonament crític
- Compromís ètic
- Sensibilitat sobre la problemàtica de la discriminació de gènere
- Actitud sistemàtica de cura i precisió en el treball
- Maduresa intel·lectual i aprenentatge autònom
- Creativitat
- Motivació per la qualitat i pel rigor
- Sensibilitat sobre la problemàtica de la violència de gènere
- Sensibilitat sobre la problemàtica de la violència contra les minories per orientació sexual

3. Temari

3.1. Blocs:

Bloc 1: L'«homosexualitat»: condemes, estudis i identitats

Tema 1.1 : De la condemna de l'«homosexualitat» als estudis gais i lesbians

Tema 1.2 : Les identitats «homosexuals», *essència o construcció?*

Bloc 2: Cruïlles teòriques i crítiques del estudis gais, lesbians i *queer*

Tema 2.1 : Els estudis gais i els estudis lesbians enfront dels estudis de la dona i els estudis de gènere

Tema 2.2 : Els estudis gais i els estudis lesbians enfront dels estudis *queer*

Tema 2.3 : Els estudis gais, lesbians i *queer* a Espanya

4. Dedicació

- Classes magistrals, debats i seminaris (presencial): 30 hores
- Treball tutelat/ dirigit: 10 hores (s'inclou tutories individuals/col·lectives i treball de l'estudiant sota la supervisió del professorat)
- Treball/Aprenentatge autònom: 85 hores

Hores totals de dedicació a l'assignatura (5 crèdits): 125 hores

5. Metodologia

Docència impartida pel professorat. És obligatòria l'assistència a un 80% de les classes teòriques. Conjuntament amb l'explicació teòrica es plantejaran problemàtiques entorn la matèria presentades per la professora que es debatran en les classes teòriques.

Guies de lectura presentades pel professorat i realitzades per l'alumnat.

Tutories individuals i/o col·lectives, si s'escau, per tal d'orientar les guies de lectura i el treball de l'alumne.

Tots els materials necessaris per desenvolupar les diverses activitats la professora indicarà com aconseguir-los o estaran ubicats al campus virtual de l'assignatura.

6. Tutories

Les tutories s'establiran en el programa de l'assignatura.

7. Avaluació

Segons la normativa vigent, com a norma general, l'avaluació ha de ser continuada. És obligatori que l'alumnat participi en el 80% de les activitats pautades (lliuraments dels temes 1, 2, 3 i 4) els dies fixats, ja que no s'acceptaran entregues en dates posteriors. L'alumnat que superi els temes 1, 2, 3 i 4 pot decidir no entregar els lliuraments del tema 5 (únicament els estudiants que lliurin els treballs dels cinc temes, però, podran aspirar a una nota equivalent a l'Excel·lent o la Matrícula

d'Honor).

És obligatori que l'alumnat assisteixi a un mínim del 80% de les classes per poder fer l'avaluació continuada les assignatures. Les persones que no puguin garantir aquesta assistència han de sol·licitar l'avaluació única dins el termini previst.

El curs ofereix una introducció general als continguts, acompanyada d'una bibliografia de fonts primàries i secundàries. Cada tema serà presentat mitjançant una guia de lectura amb activitats i exercicis, que hauran de ser entregats al professor en els dies fixats oportunament (al voltant de cada dues/tres setmanes).

1. Proves a partir de les lectures obligatòries de cada tema: 60% (10% cada tema)
2. Proves a partir de les activitats optatives: 40% (10% les quatre millors al llarg del curs)

Avaluació única

D'acord amb les normes del màster, existeix una data límit -la mateixa per a totes les assignatures- per a la sol·licitud d'avaluació única. L'alumne/a ha de sol·licitar-la en els 20 dies següents a l'inici del quadrimestre. La informació i el formulari el podrà trobar l'alumnat a la web del màster.

L'avaluació única consistirà en el lliurament de les proves, obligatòries i optatives, indicades per a l'avaluació continuada, en un únic dia, a final de curs, d'acord amb el calendari fixat.

Reavaluació

En cas de suspendre l'assignatura, l'alumnat pot optar a reavaluació, segons ho estableix la normativa UB. La Facultat de Geografia i Història de la UB fixa les dates de dita reavaluació.

8. Bibliografia general

FOUCAULT, Michel, *Historia de la sexualidad, 1. La voluntad de saber*,

México: Siglo XXI, 1977.

LAURETIS, Teresa de, *Diferencias. Etapas de un camino a través del feminismo*, Madrid: horas y Horas, 2000.

LLAMAS, Ricardo & Francisco Javier VIDARTE, *Homografías*, Madrid: Espasa Calpe, 1999.

MÉRIDA JIMÉNEZ, Rafael M. (ed.), *Sexualidades transgresoras: una antología de estudios "queer"*, Barcelona: Icaria, 2002.

MÉRIDA JIMÉNEZ, Rafael M. (ed.), *Manifiestos GLQ*, Barcelona: Icaria, 2009.

MIRA, Alberto, *Para entendernos. Diccionario de cultura homosexual, gay y lesbica*, Barcelona: Tempestad, 1999 (y eds. posteriores).

RODRÍGUEZ, Félix, *Diccionario gay-lésbico. Vocabulario general y argot de la homosexualidad*, Madrid: Gredos, 2008.